

Verslag raadscommissie FINANCIEN: 15 april 2024

Openbare zitting:

Aanwezige leden:, Thomas Malisart, Stefaan Ryckmans, Mia Vandervelde, Hans Vanhoof, Hendrik Trappeniers, Gabriëla Langmans, Bart Nevens

Leden Schepencollege: Alexandra Thienpont, Vannerem Ann, Wim Moons (schepenen)

Aanwezigen in het kader van het dossier :

David Haelterman schepen, expert financiën en financieel directeur

Start vergadering 19u05'

Onderwerp : Jaarrekening 2023

De voorzitter Thomas Malisart opent de vergadering en verwelkomt iedereen.

De ondervoorzitter geeft het woord aan schepen Haelterman:

Schepen Haelterman geeft aan dat vanaf BBC2020 de jaarrekening gezamenlijk wordt voorgesteld worden voor de beide entiteiten gemeente en ocmw.

In het verleden werden de jaarrekeningen aan de raden van juni voorgelegd maar sinds 2022 slagen we erin om deze in de raad van april voor te brengen.

Dit zorgt wel voor een krappe timing voor de dienst maar de voordelen om sneller de actuele situatie te kennen en over te kunnen gaan naar een AMPJ nog voor de zomer, zijn toch doorslaggevend zodat we van plan zijn om deze timing te blijven hanteren.

Schepen Haelterman overloopt de verschillende documenten jaarrekening 2023 van de gemeente en overloopt de bundel en geeft toelichting.

De jaarrekening bestaat uit verschillende delen:

- De beleidsevaluatie
- De financiële nota met schema's J1, J2, J3, J4 en J5
- Toelichting bij de financiële nota
- Bijlagen en bijkomende documentatie
- Boekjaar 2023 in grafiek

Bundel 1

De Beleidsevaluatie:

De beleidsevaluatie geeft een antwoord op de vraag in welke mate en tegen welke kost de acties, actieplannen en beleidsdoelstellingen uit de strategische nota van het meerjarenplan gerealiseerd werden. De focus ligt hier op het prioritaire beleid.

Bij de gemeente wordt er 1 prioritaire beleidsdoelstelling geformuleerd. "Kortenberg voert een zuinig en vooruitziend financieel beleid"

De Financiële nota:

De financiële nota van de jaarrekening toont de financiële gevolgen van het gevoerde beleid en bevat volgende vijf onderdelen:

De doelstellingenrekening (schema J1): De doelstellingenrekening geeft de samenvatting weer volgens de invalshoek van de beleidsdoelstellingen. Het bevat voor het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, de volgende elementen:

De ontvangsten en uitgaven per beleidsdoelstelling

- waar de prioritaire acties aan gekoppeld zijn in kader 1,
- waar geen prioritaire acties aan gekoppeld zijn in het 2^e kader
- en waar geen beleidsdoelstellingen voor zijn geformuleerd in het 3^e kader. Dit laatste is dus hoofdzakelijk onze reguliere werking

Om de vergelijking met de planning te kunnen maken, bevat de doelstellingenrekening naast de gerealiseerde ontvangsten en uitgaven, ook telkens de ramingen van de ontvangsten en de uitgaven die opgenomen zijn in de laatste aanpassing van het meerjarenplan.

De staat van het financieel evenwicht (schema J2): bevat voor het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft de volgende elementen:

1. Een vergelijking van het beschikbaar budgettair resultaat met dat in de laatste aanpassing van het meerjarenplan;
2. Een vergelijking van de autofinancieringsmarge met die in de laatste aanpassing van het meerjarenplan;
3. Een vergelijking van de gecorrigeerde autofinancieringsmarge met die in de laatste aanpassing van het meerjarenplan.

Exploitatie:

- Er dient rekening gehouden te worden met de actualisatie van de bezoldigingen onderwijzend personeel ten laste van dept onderwijs. Volgens BBC norm, werd dit bedrag zowel als loonkost opgenomen EN als overheidssubsidie (opbrengst) wat een verschil betekent tov. Ingeschreven budget van +/- 5,5 mio |€ maar geen invloed heeft op het saldo van de exploitatie.

- Er werd vastgesteld dat er een historisch recht voor de APB ontbrak van 524.747 €
Dat is geen geldelijke ontvangst maar een correctieboeking (verduidelijking einde verslag)

Investerings :

-Projecten die we hopen mogelijks op te starten maar waarvan de uitvoering vertraging heeft, het eind budget lager ligt of we de factuur nog niet ontvangen hebben.

-In geval van hangende dossiers (vb school van Meerbeek) kan het budget soms meerdere jaren mee overgedragen worden.

-We weten dat er nog steeds, zoals vroeger gangbaar was, teveel ramingen globaal in het startjaar werden ingeschreven werden in plaats deze te verdelen volgens het eigenlijke transactiemoment (zijnde jaar van verbruik) zoals de BBC2020 dit voorschrijft. Dit verklaart ook ten dele de hoogte van de overdracht van investeringskredieten naar het volgende boekjaar.

Een goede autofinancieringsmarge : Dit is hetgene we overhouden op onze gewone werking in het jaar 2023 en de draagkracht voor extra financiering weergeeft. Dit bedraagt 12.099.082€.

De gecorrigeerde autofinancieringsmarge van 12.420.384,46€ ligt in dezelfde orde grootte wat duidt dat de overblijvende leningen die jaar na jaar afgebouwd worden, een klassieke spreidingsperiode volgen.

De realisatie van de kredieten (schema J3); De realisatie van de kredieten bevat de gerealiseerde ontvangsten en uitgaven en de kredieten die voor dat boekjaar opgenomen waren in het meerjarenplan en dit voor gemeente en OCMW afzonderlijk. Het schema maakt het voor de raad mogelijk om de aanwending van de kredieten voor exploitatie, investeringen en financiering te evalueren en te controleren of de grenzen die werden vastgelegd in het (aangepaste) meerjarenplan gerespecteerd zijn. In dit geval dient de extra opname van 5.5 mio. € voor de bezoldigingen onderwijzend personeel ten laste van departement onderwijs genuanceerd te worden (zowel als uitgave/ontvangst).

De balans (schema J4); De balans geeft een overzicht van het vermogen van het lokaal bestuur gemeente en OCMW Kortenberg.

De balans bestaat uit een actief- en een passiefzijde. De activa zijn de middelen waarover het bestuur beschikt en waarvan verwacht wordt dat ze toekomstige economische voordelen of dienstverleningspotentieel voor het bestuur zullen opleveren. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen vlottende activa (liquide middelen en vorderingen op korte termijn) en vaste activa. De passiva vormen de financieringsbronnen van de activa. Enerzijds bestaan ze uit de schulden op korte en lange termijn. Anderzijds vormt het netto-actief de sluitpost met oa. opname van de resultaten en de investeringssubsidies.

De staat van opbrengsten en kosten (schema J5). De staat van opbrengsten en kosten vermeldt naast de opbrengsten en kosten van het boekjaar, de opbrengsten en kosten van het vorige boekjaar.

Toelichting bij de financiële nota:

De toelichting van de jaarrekening bevat alle informatie over de verrichtingen in het ontwerp van de jaarrekening die relevant is voor de raadsleden om met kennis van zaken een beslissing te kunnen nemen.

Ze bevat minstens de volgende 6 onderdelen:

De 5 verschillende T-schema's + een verklaring van de materiële verschillen tussen de gerealiseerde en de geraamde ontvangsten en uitgaven. De verklaring van deze verschillen werden afzonderlijk voor de gemeente en OCMW bekeken en dit volgens exploitatie en investeringen.

Schema T1: Het overzicht van ontvangsten en uitgaven naar functionele aard geeft een samenvatting van de ontvangsten en uitgaven, ingedeeld volgens de beleidsdomeinen die de raad heeft vastgesteld en het verplichte beleidsdomein algemene financiering.

Schema T2: Het overzicht van de ontvangsten en uitgaven naar economische aard bevat meer gedetailleerde informatie over de samenstellende componenten van het budgettaire resultaat van het boekjaar. Het is ingedeeld volgens de klassieke soorten van ontvangsten en uitgaven voor de exploitatie, de investeringen en de financiering. De ontvangen en toegestane subsidies

en de toegestane leningen worden bovendien verder uitgesplitst volgens het type van de betrokken tegenpartij. Bij het deel financiële schulden, toename : zie de verledning van de openbare verlichting.

Opgemerkt ; in dit schema bekijken we de investeringskredieten steeds NA overdracht van de investeringskredieten naar het volgend boekjaar. Deze voorstelling gebeurde op dezelfde wijze als voorgaande jaarrekeningen.

Ondanks de grote jaarlijkse overdracht aan investeringskredieten naar een volgend boekjaar, stellen we vast dat er de laatste 4jaar (dus 2020, 2021,2022 en 2023) voor meer dan 35mio. € aan investeringen werden uitgevoerd.

Schema T3: investeringsprojecten. Omdat er voor de prioritaire actie geen investering werd gekozen kan dit ook niet weergegeven worden.

Schema T4: Het schema over de financiële schulden moet de raadsleden inzicht verschaffen in de evolutie van de financiële schulden. Het bevat de schulden op korte termijn (algemene rekeningen van rubriek 43), de schulden op lange termijn (algemene rekeningen van rubriek 171 tot 174) en de schulden op lange termijn die binnen het jaar vervallen (algemene rekeningen van rubriek 421 tot 424).

Op 31/12/2022 was het ocmw volledig schuldenvrij (alook de vorige jaren). De gemeente bouwt zijn ‘financiële schuld’ verder af maar er is een bijkomende leasing door de afspraak met Fluvius om al onze OV te verleden. Momenteel zijn er geen bijkomende financieringen gepland en zijn onze openstaande schulden uit leningen 2.452.138 € of 117 € per inwoner. Wat zeer laag is in vergelijking tot andere gemeenten.

Schema T5 Toelichting bij de balans die de mutatie van het vast activa weergeeft.

Documentatie:

Overzicht van de verstrekte subsidies

De proef en saldibalans per 31/12/2023 (verplichte bijlage)

Detail van de niet in de balans opgenomen rechten en plichten (klasse 0)

Overzicht van de financiële vaste activa (deelnemingen)

Overzicht van de lange termijn vorderingen en toegestane leningen

Overzicht van de lange termijn schulden en leningen

Detail van de desinvesteringen en buitengebruikstellingen

Aansluiting werkkapitaal, het te verantwoorden verschil moet 0 zijn.

Financiële risico's:

Hier worden de belangrijkste risico's vermeld die een aanzienlijke impact op de financiële situatie van het bestuur met zich mee kunnen brengen. Het spreekt voor zich dat het onmogelijk is om alle risico's in kaart te brengen.

Het renterisico en aflossingsrisico: Door de afbouw van de schuldenlast en het huidige saldo leningen is dit financiële risico zeer beperkt.

De bijkomende leasing heeft betrekking op de verleding via Fluvius en betekent een extra leasingschuld versus de investering zelf.

Het risico mbt. thesauriebeheer: de thesaurie bevindt zich bij de klassieke bankinstellingen als Belfius, KBC, ING en Triodos bank. Beleggingen gebeuren standaard met kapitaalgarantie en er wordt vooral ingezet op korte termijn beleggingen om te genieten van het gunstige renteklimaat.

Risico's inzake de evolutie van de exploitatie-uitgaven: De noodzaak om de dienstverlening te moderniseren en in te spelen op maatschappelijke noden, gaan hand in hand met een aanpassing van het organogram . Ook de toename van pensioenbijdragen en moeilijkheid in te vullen vacatures kennen een weerslag op de personeelsbudgetten. De algemene inflatie en de onzekerheid mbt. de hoeveelheid aan leeflonen en andere sociale steunen, bemoeilijken de inschatting van de effecten op de meerjarenplanning.

Risico's inzake de verplichtingen tegenover verbonden partijen: zoals politiezone en hulpverleningszone als voornaamste partner.

Een overzicht van de overgedragen (gedeelten van) kredieten voor investeringen en financiering beslissing SC en VB. p51

Dit zijn de investeringen die in uitvoering zijn of een verschuiving kennen om redenen hierboven reeds aangehaald en waarvan het krediet in het volgend boekjaar zal worden aangewend.

Bundel 2

De lijst van alle acties en actieplannen met hun bijhorende budgetten.
Overzicht van de opbrengsten per belastingsoort.

Bundel 3 :

Boekjaar 2023 in grafiek:

De schema's personeelsinzet in de gemeente en ocmw werden afzonderlijk na geleverd.

Toelichting bij de gestelde vragen :

De actualisatie van de bezoldigingen onderwijzend personeel ten laste van departement onderwijs : voor de 4 gemeentescholen werd jarenlang eenzelfde budgettraming van +/- 984.000 euro ingeschreven. Voor deze jaarrekening werden de gegevens opgevraagd bij het departement en bleek het reële bedrag ruim 6,4 miljoen euro te bedragen.

Volgens het begrotingsprincipe van BBC, werd dit bedrag zowel als loonkost (uitgave) opgenomen EN als overheidssubsidie (inkomst) in de boekhouding zodat deze registratie budgettair neutraal is en dus geen reële geldstroom binnen de gemeente vertegenwoordigt. Deze registratie betekent wel een verschil +/- 5,5 miljoen euro tegenover de budgettramingen exploitatie 2023 maar heeft geen invloed op het saldo van de exploitatie en heeft geen beleidsmatige consequentie.

De voorgaande budgetten werden niet eerder in vraag gesteld, ook niet door het agentschap binnenlands bestuur (Toezicht).

Het schema T2 ontvangsten en uitgaven naar economische aard : MP na overdracht

Alle T- schema's (ook het schema T1) geven in de kolom Meerjarenplan het budgetplan NA overdracht van de investeringen weer terwijl alle J-schema's in deze kolom de cijfers weergeven van het laatst goedgekeurde meerjarenplan door de Raden.

Deze weergave is conform de instructies van ABB. De rapporten die aan de raad ter beschikking worden gesteld worden, volgens de pre-gedefinieerde rapportconfiguratie in de software CS portaal aangemaakt. De voorbije jaren werd de jaarrekening volgens dezelfde configuratie aangeleverd.

Inboeking ontbrekend recht Aanvullende Personenbelasting

Aan de hand van de verantwoordingsstukken 2023 van de FOD Financien werd vastgesteld dat een historisch recht ontbreekt voor een bedrag van 524.747,05 euro in de boekhouding.

De precieze oorzaak is niet éénduidig traceerbaar omdat deze betrekking heeft op een periode die dateert van voor de conversie 2018/2019. Bijkomend werd er in deze periode overgeschakeld naar een nieuwe softwareleverancier. Gelet op de officieel goedgekeurde jaarrekeningen door de provinciegouverneur na controle door het Agentschap Binnenlands Bestuur, afdeling lokale besturen kunnen we zekerstellen zijn dat er geen reële onregelmatigheden zijn gebeurd in voeren van de boekhouding de voorbije jaren.

Een mogelijke verklaring kan mogelijk gevonden worden in de gewijzigde wijze van de verwerking en afrekening APB ontvangsten door de FOD financien. Zo werd het voorschottensysteem ingevoerd vanaf september 2017 op basis van de wet van 31 juli 2017 (voorschotten van september van het ene jaar tot en met de maand april van het daaropvolgende jaar, gevolgd door een afrekening in mei). Hierdoor de stand van de vordering bekeken op moment van afrekening in mei en niet langer meer op 31 december.

Sinds 2019 gebeurt de controle op de jaarrekening door Q&A (nu Moore). Voor deze jaarrekening konden we beroep doen op dhr M Goossens, senior consultant en partner.

De opname van dit ontbrekend recht in de boekhouding 2023 werd expliciet afgestemd met het Agentschap Binnenlands Bestuur, afdeling lokale besturen. Deze opname vertegenwoordigt dus geen inkomende financiële stroom maar houdt een boekhoudkundige correctie in zodat de actuele toestand in de boekhouding de realiteit weergeeft.

Overdracht saldo 20 mio. € investeringskrediet van 2023 naar 2024

Het klopt dat er de voorbije jaren en ook dit jaar een zeer grote afwijking is tussen de ingeschreven budgetten en de reële uitgaven aan investeringen.

Concreet zien we voor de uitgaven in investeringen 2023 :

Aanpassing meerjarenplan op 26/06/2023 (raming)	29.462.944 €
Aanpassing meerjarenplan op 18/12/2023 (raming)	29.580.201 €
Jaarrekening 2023 (besteding)	8.957.935 €

Het saldo van 20 mio € werd overgedragen naar 2024 gezien deze uitgaven wel degelijk in de planning zijn opgenomen.

De afwijking heeft te maken met diverse factoren zoals vertraging in de vooropgestelde uitvoering omwille van externe factoren of jaar-overschrijdende leveranciersfacturen. De belangrijkste oorzaak is wellicht te vinden in budgetten die het BBC transactiemoment niet volgen, dwz. gunningsbedragen die geheel voorzien worden in het jaar van gunning ipv in het jaar van de vermoedelijke besteding.

Kader beleggingen en thesauriebeheer

Momenteel wordt het wettelijk kader toegepast wat inhoudt dat de financieel directeur gemachtigd is om in kader van thesauriebeheer beleggingen tot een periode van 1 jaar vast te leggen en te herbeleggen. Naar de toekomst zal moeten uitgewerkt worden in welke mate andere noodzaken aan de orde zijn.

Oninbare dossiers in de gemeente en het OCMW – niet streng genoeg ?

Gezien de verschillende aard van de klantendossiers, is het niet helemaal ongewoon dat het bedrag van oninbare vorderingen veel groter is in de entiteit OCMW dan gemeente. Terwijl het dossier in de gemeente meestal 1 factuur per klant behelst, bestaat een dossier in het OCMW meestal uit een grotere groep facturen.

Dhr.Moons, schepen, benadrukt dat het OCMW gelimiteerd is in haar bevoegdheden (vb. geen inkijk mogelijk in bankrekeningen cliënten). De toekenning van (terugvorderbare) steunen gebeurt op vooraf bepaalde criteria en na bespreking in het BCSD. Er gebeuren wel degelijk heel wat inspanningen inzake begeleiding en sensibilisering van cliënten. Wat betreft de invorderbaarheid wordt er een evenwicht gezocht tussen de haalbaarheid van de invordering en de mogelijke (deurwaarders)kosten die, in geval van insolventie, ook door het bestuur gedragen wordt.

Omstreeks 20u10'dankt de voorzitter iedereen voor zijn aanwezigheid en deskundige uitleg en sluit hij de vergadering.

De verslaggever,

Marie-Christine
Financieel directeur